

Nr 182.

Av herrar **Nisser** och **Sjödahl**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition angående anslag till avlöningar vid de allmänna läroverken m. m.*

I proposition den 8 mars 1940, nr 154, föreslår Kungl. Maj:t, att i de olika avlöningsstaterna för högre lärarinneseminariet, de allmänna läroverken, läroanstalterna för blindas, vårdanstalten i Lund för blindas med komplicerat lyte, dövstumskolorna samt de tekniska läroverken skola upptagas anslag till rörligt tillägg å lön med vissa förslagsvis betecknade belopp. I de i samma proposition upptagna anslagen till bidrag till kommunala flickskolor, kommunala mellanskolor och praktiska mellanskolor ävensom till understöd till högre folkskolor äro även medel beräknade till rörligt tillägg å lön åt lärare.

Anslagsberäkningarna äro, i vad avser rörligt tillägg, grundade på den förutsättningen, att rörligt tillägg endast tillkommer lärare, vilka åtnjuta lön enligt viss löneklass i gällande löneplan. Hit hörande lärarkategorier äro, såvitt avser statsanställda lärare, ordinarie, extra ordinarie och extra lärare samt, såvitt avser lärare vid ovannämnda kommunala skolformer, ordinarie, extra ordinarie och vikarierande lärare. Att rätten till rörligt tillägg begränsas till nämnda lärarkategorier har sin grund i riksdagens beslut i samband med antagandet från och med den 1 juli 1939 av ny löneroglering för den civila statsförvaltningen; enligt nämnda beslut skall rörligt tillägg tillkomma, förutom ordinarie tjänstemän, jämväl extra ordinarie och extra tjänstemän samt de s. k. aspiranterna vid kommunikationsverken. Se härom närmare Kungl. Maj:ts proposition 1939: 218, sid. 31.

Emellertid synas under nuvarande förhållanden skäl kunna åberopas för att taga under öfvervägande, huruvida icke rätten till rörligt tillägg å lön borde utsträckas till vissa andra kategorier av icke ordinarie lärare än de ovannämnda. De lärargrupper, som då närmast skulle komma i fråga, äro dels de som avses i punkt 2 a) kungörelsen den 21 augusti 1939 (nr 582), dels ock de s. k. timlärarna.

Beträffande först de icke ordinarie lärare, som avses i punkt 2 a) kungörelsen 1939: 582, äro de sådana icke ordinarie lärare vid statlig läroanstalt, som anstälts för full tjänstgöring i läroämne eller för minst 8 veckotimmars tjänstgöring i övningsämne men som det oaktat icke

kunnat erhålla anställning som extra lärare, vare sig på grund av att anställningen icke omfattat hel termin eller därför att de icke uppfylla de för anställning såsom extra lärare i övrigt uppställda kraven. Det är med andra ord i regel tillfälliga vikarier, som här avses. Dessa lärare hava icke lön enligt löneplan med rätt till löneklassuppflyttning efter viss tids tjänstgöring utan åtnjuta *ersättning* med belopp motsvarande begynnelselönen för närmast jämförlig extra lärare; å sådan ersättning utgår icke rörligt tillägg. Frågan huruvida rörligt tillägg bör tillkomma här avsedda lärare synes tveksam. Då det här är frågan om mera tillfällig arbetsanställning, som i normala fall tämligen snart avlöses av extra ordinarie eller extra anställning med rätt till rörligt tillägg å lönen, synas övervägande skäl tala för att rörligt tillägg alltjämt icke tillerkännes dessa lärare.

Vad därefter beträffar de s. k. timlärarna, förekomma dessa både vid statens läroanstalter och vid de ovannämnda högre kommunala skolorna. Det är här i regel fråga om lärare med partiell tjänstgöring, men även timlärare med full tjänstgöring förekomma. Dessa lärare åtnjuta ersättning med visst belopp för veckotimme utan rätt till rörligt tillägg. Inom denna grupp kunna först särskiljas sådana lärare, vilka kunna sägas hava timläraranställningen såsom bisyssla vid sidan av heltidstjänst såsom lärare eller av annan art. Icke heller i dessa fall synas i allmänhet sådana omständigheter föreligga som skulle motivera införande av rätt till rörligt tillägg.

Annorlunda ställer sig saken för dem som hava timläraranställningen som sin huvudsakliga sysselsättning eller förvärvskälla. Även här bör bortses från anställning av tillfällig karaktär. Men i övriga fall, alltså sådana då en lärare termin efter termin, läsår efter läsår bestrider anställning såsom timlärare och väsentligen har sitt uppehälle av sådan anställning, synes anledning föreligga att överväga, huruvida icke genom införande av rätt till rörligt tillägg å timlärarersättningen viss compensation borde beredas dessa lärare för den pågående levnadskostnadsökningen.

En approximativ uppskattning av den erforderliga anslagsökningen vid ett procenttal för det rörliga tillägget av 9 procent ger, såvitt avses allmänna läroverk, kommunala flick- och mellanskolor, praktiska mellanskolor och högre folkskolor, vid handen, att de för nämnda slag av läroanstalter upptagna anslagen skulle behöva ökas med sammanlagt omkring 160,000 kronor, därest rörligt tillägg medgives samtliga timlärare. Begränsas rätten till rörligt tillägg till timlärare på sätt ovan angives, stannar anslagsökningen givetvis vid ett betydligt lägre belopp.

Under åberopande av det anförda hemställes,

att riksdagen ville besluta att rörligt tillägg skall till-

komma timlärare vid här avsedda statliga och högre kommunala läroanstalter, under förutsättning att timlärarens anställning avser minst en termin och att densamma prövas utgöra lärarens huvudsakliga sysselsättning eller förvärvskälla, samt

att riksdagen ville vidtaga härav föranledda höjningar av ifrågakommande anslag, från vilket rörligt tillägg bestrides.

Stockholm den 1 april 1940.

William Nisser.

Edgar Sjödahl.
